

Barcelona Festival of Song 20 anys de cançons

Quan la llavor del *Barcelona Festival of Song* va despuntar el 2004, probablement no pensàvem en l'horitzó de la celebració d'una majoria d'edat com la que avui commemorem. Ha estat gràcies a la tenacitat, la cooperació i la passió posades en un projecte únic però necessari, que han portat el Festival a desenvolupar i fer realitat un somni difícil de dur a terme. En aquest recorregut ha trobat afinitats en molts àmbits, com la poesia, el disseny, la tecnologia, entre altres, i per descomptat la música, començant per Conxita Badia, la seva inspiradora.

Fer balanç és una manera de mirar al passat quan el present encara és viu perquè es projecti en el futur. I això és el que pretén aquesta exposició de petit format, imaginada com l'arbre que representa la imatge d'aquests 20 anys: arrels sòlides, un tronc robust, unes branques que creixen fins a obtenir una aparença sana i una verdor esperançadora. I, finalment, uns fruits que floreixen en llocs llunyans i d'altres que reneixen cada any al juny, quan el compromís de retrobar-nos amb el Festival és un fet.

Per compartir aquesta mirada, ens cal conèixer els inicis: per què Barcelona per muntar el Festival? Què el va originar? Amb quins objectius? I amb quins mitjans? Aquesta mostra documental i d'àudios i vídeos aporta una visió global d'aquests vint anys. Pot no respondre algunes qüestions, però és gràcies a la tasca d'arxiu dels materials produïts pel BFoS, que podem tenir a l'abast una documentació extraordinària per a estudiar-ne el fenomen. Esperem que el contingut d'aquesta documentació impresa, visual, audiovisual i digital pugui estar molt aviat disponible per a consulta dels investigadors i de qualsevol persona interessada en la consideració de la cançó artística escrita en llengües de la península ibèrica i de tot Llatinoamèrica com a repertori fonamental de la música vocal arreu del món.

Patricia Caicedo, promotora del Festival
M. Rosa Montalt, Secció de Música
Margarida Ullate i Estanyol, Unitat de Sonors i AV

VITRINA 1. Inicis

El Barcelona Festival of Song (BFOS) neix el 2005, creat i impulsat per la soprano i musicòloga Patricia Caicedo amb l'objectiu de preservar i promoure el repertori de cançó artística llatinoamericana i ibèrica. Es tracta d'un repertori gairebé absent en els currículums formatius dels cantants lírics.

Caicedo va trobar la inspiració per a posar en valor aquest repertori en la figura de Conxita Badia (1896-1975), una soprano catalana reconeguda internacionalment. A Barcelona, Badia havia estrenat i treballat amb Granados, Gerhard, Toldrà o Mompou. Durant una estada a l'Argentina, va estudiar i divulgar el repertori vocal de compositors llatinoamericans contemporanis seus. De retorn a Barcelona, va crear un pont entre la música vocal dels dos continents de banda i banda de l'Atlàntic, exemplificant l'esperit de connexió i difusió cultural que el BFOS vol continuar i expandir.

El primer BFOS es realitzà en homenatge a Conxita Badia, i hi van participar alguns dels seus deixebles -aquesta vegada com a professors- per continuar el seu llegat i establir les bases per a un esdeveniment que ha crescut en rellevància i prestigi al llarg dels anys.

VITRINA 2. Objectiu: Reivindicació

Preservar i promoure la cançó artística llatinoamericana i ibèrica en castellà, català i portuguès.

La cançó artística, coneguda també com a cançó de cambra o per la paraula alemanya *Lied*, és un gènere que combina poesia i música. Des de fa més de dos segles, als conservatoris d'arreu del món, els cantants lírics es formen especialment amb el repertori alemany. Aquest gènere va aparèixer durant el període del nacionalisme musical, quan els compositors cercaven expressar a través de les seves obres allò que identificava a la seva nació, i que els feia únics.

El model estètic del *Lied* es va estendre per Europa i les colònies, on els compositors d'orientació nacionalista buscaven expressar la identitat de la nació a través de la cançó. A Amèrica Llatina i Espanya, els inicis del segle XX foren l'època d'or de la cançó artística. Noms com Manuel de Falla, Enrique Granados i Eduard Toldrà a Espanya, i a Amèrica Llatina, centenars de compositors com Alberto Ginastera i Carlos Guastavino a l'Argentina, Jaime León i Luis A. Calvo a Colòmbia, Heitor Vila-

Llops, Camargo Guarnieri i Emani Braga al Brasil, Theodoro Valcárcel al Perú, Manuel Ponce i María Grever a Mèxic, van enriquir aquest gènere. Des del BFOS es pretén treure a la llum aquest repertori i preservar-lo per a les generacions d'ara i del futur. Aquesta preservació implica un treball de recerca extens, publicacions, enregistraments i ensenyament.

VITRINA 3. Objectiu: Formació

Formar les noves generacions de cantants en el repertori vocal llatinoamericà i ibèric, crear recursos per al seu ensenyament i preparar els mestres perquè el coneguin i difonguin.

La part central del BFOS és un Curs d'Interpretació del Repertori Vocal Llatinoamericà i Ibèric que inclou 68 hores de classe. Aquest curs inclou conferències sobre repertori, compositors, dicció del castellà, català i portuguès, i classes magistrals d'interpretació. L'objectiu és preparar als mestres de cant i cantants, donant-los les eines que necessiten per a donar vida a aquest repertori. El compromís del BFOS amb la recerca, la publicació i l'ensenyament assegura que el llegat de la cançó artística llatinoamericana i ibèrica es preservi i continuï creixent, garantint el seu lloc en el panorama musical mundial.

VITRINA 4. Objectiu: Repertori

Promoure internacionalment el repertori de cançó artística llatinoamericana i ibèrica, així com els seus compositors, poetes i intèrprets.

Cada any, el BFOS rep alumnes dels Estats Units, Canadà, Austràlia i Amèrica Llatina. El curs s'imparteix en anglès, facilitant la participació d'estudiants d'arreu del món i assegurant una major difusió del repertori. A més, per ampliar-ne l'impacte, tots els recursos creats pel BFOS són multilingües.

El Festival ha anat expandint la seva identitat en cercles concèntrics, integrant cada vegada més elements en el seu repertori i missió. Això inclou la incorporació de repertoris de grups prèviament marginats o relacionats amb la nostra zona cultural, com els repertoris en llengües indígenes americanes, la cançó sefardita, la influència de la cultura àrab en la cançó espanyola i el llegat africà en la cançó llatinoamericana.

VITRINA 5. Objectiu: Música, textos i altres complicitats

Estimular compositors i poetes contemporanis a crear noves obres del repertori de cançó de cambra.

Des de la seva creació, el BFOS encarrega anualment la composició de nous cicles de cançons a prestigiosos compositors i poetes de l'àmbit llatinoamericà i ibèric. Fins a la data, el Festival ha comissionat vint-i-un cicles de cançons i ha estrenat més de cinquanta obres. L'objectiu és estimular als compositors i poetes contemporanis per a continuar nodrint el gènere.

Més enllà del treball musical, el BFOS ha promogut el coneixement i l'aprenentatge de la correcta pronunciació i dicció de les diverses llengües de l'àmbit llatinoamericà i ibèric. Aquest treball ha quedat recollit en les edicions de referència dels cursos, que inclouen també textos en llengua catalana.

VITRINA 6. Objectiu: Internacionalització

Convertir Barcelona en un referent internacional i punt de trobada per als principals intèrprets, investigadors i compositors de la cançó artística llatinoamericana i ibèrica.

El Festival s'ha convertit en un referent a nivell internacional i en un punt de trobada per a l'estudi de la cançó artística ibèrica i llatinoamericana. És un lloc d'intercanvi de coneixement, creació i execució. Des de fa anys, el Festival rep com a estudiants a professors universitaris que venen a Barcelona per adquirir el coneixement i les eines necessàries per a ensenyar aquest repertori en les seves institucions d'origen.

La formació d'artistes-investigadors també és un dels objectius del Festival. Es pretén formar els intèrprets perquè puguin contextualitzar les obres i trobar per ells mateixos els recursos necessaris. Tota la plantilla de professors està formada per doctors en les seves àrees, amb àmplia experiència i reconeixement.

VITRINA 7. Assoliments

Les activitats i els objectius d'aquests vint anys no haurien estat possibles sense la col·laboració de moltes persones i organismes. La Biblioteca de Catalunya ha fet sempre costat a la iniciativa de divulgar un repertori que pot o no trobar-se entre els seus fons, però

que contribueix a posar en valor la cançó artística llatinoamericana i ibèrica, i situar-la en el mapa.

Les xifres dels resultats assolits evidencien que el BFOS ja és un esdeveniment consolidat a la ciutat que li ha donat nom. Però també ha creat una xarxa internacional de persones i institucions compromeses amb la preservació i difusió del repertori que s'ha anat reivindicant. Una altra visió per a valorar-les ens la pot donar el fet que l'edició d'un disc d'un dels alumnes hagi estat nominat al Grammy, o l'obtenció del Premi Brasil Ibermúsicas.

Les publicacions que tanquen aquesta mostra, *Los sonidos de las naciones imaginadas*, és una anàlisi de la realitat sobre el repertori vocal artístic, i una declaració dels principis que han impulsat el Festival.

Accés a la pàgina web de la BC
amb continguts relacionats amb l'exposició

BFoS Web
BFoS a la Biblioteca de Catalunya
Canal Youtube

Horari de visita

De dilluns a divendres, de 9 h a 20 h
Dissabtes, de 9 h a 14 h

Biblioteca de Catalunya

Carrer de l'Hospital 56 - 08001 - Barcelona
Tel. 93 270 23 00 - A/e: bustia@bnc.cat

www.bnc.cat

